

РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

Стамат В. М.,

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту та маркетингу

Миколаївський національний аграрний університет

Світовий туризм є однією з найважливіших та найприбутковіших галузей світової економіки. Дана галузь однією з перших підпала під негативний вплив зовнішнього середовища, спричинений дією пандемії через Covid-19. Зазначений чинник призвів до суттєвих скорочень обсягів та тенденцій розвитку як світового туризму, так й окремо у кожній країні світу.

Міжнародний туризм продовжує демонструвати ознаки сильного та стабільного відновлення після наслідків пандемії, незважаючи на значні економічні та геополітичні виклики. Як зазначає генеральний секретар Світової організації туризму UNWTO Зураб Пололікашвілі «...відновлення туризму набирає темпів у багатьох частинах світу, долаючи виклики, які стоять на його шляху...» [1]. У той же час він також рекомендує бути обережними з огляду на «економічні труднощі та геополітичні виклики, які можуть вплинути на сектор до кінця 2022 року та пізніше» [1].

За даними Світової організації туризму UNWTO до кінця 2022 року міжнародний туризм досягне рівня 65% до того періоду, як була пандемія. Він продовжує відновлюватись після негативного впливу цього чиннику. За оцінками UNWTO, 700 мільйонів туристів здійснили міжнародні подорожі з січня по вересень 2022 року, що більше, ніж у 2 рази тієї кількості, що була за аналогічний період 2021 року [2]. Це обумовлено відкладеним попитом (тобто бажанням людей подорожувати, відпочивати та отримати нові враження й позитивні емоції від подорожей), підвищенням рівня довіри та знанням обмежень у цьому напрямі.

Якщо аналізувати за напрямками, то Європа продовжує тримати позиції за лідерством: за період з січня по вересень 2022 року вона прийняла 477 мільйонів міжнародних прибуттів (68,0% від усієї кількості у світі), що сягає 81,0% рівня до пандемії. Це більш, ніж у двічі, ніж у 2021 році (температура приросту 126%). Це призвело до сильного внутрішнього регіонального попиту, особливо туристів зі Сполучених Штатів Америки [2]. В інших двох регіонах – Близькому Сході та Азії й Тихоокеанському регіоні – зафіксоване ще більше міжнародних прибуттів: більш, ніж у 3,0 рази, або на 225% й 230% відповідно порівняно з аналогічним періодом у 2021 році. Трохи менший відсоток прибуттів спостерігалось у Африці (на 166% більше) та Америці (на 106% більше). Необхідно зазначити, що Китай залишається до сих пір закритим для туристичних відвідувань [2].

Відповідно до збільшення потоків прибуттів до більшості країн світу, спостерігається зростання витрат на туризм. Так, міжнародні витрати туристів із Франції, Німеччини, Італії та Сполучених Штатів за перше півріччя 2022

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

року становили від 70% до 85% від рівня до пандемії, тоді як витрати з Індії, Саудівської Аравії та Катару перевищили рівень 2019 року [1].

Крім того, можна відмітити, що за січень-вересень 2022 року спостерігаються значні надходження від туристичної галузі (від прибуттів туристів) до таких регіонів: країни Західної Європи, Південносередиземноморської Європи, країни Карибського басейну, Центральної Америки та Північної Європи. За 9 місяців 2022 року було більше надходжень від туризму порівняно з відповідним періодом 2019 року по таких країнах: Албанія, Ефіопія, Гондурас, Андорра, Пуерто-Ріко, Домініканська Республіка, Колумбія, Сальвадор та Ісландія. Це обумовлено тим, що у літній період знімалися або послаблювалися обмеження для туристичних подорожей у більшості країн Північної півкулі. Станом на 22 липня 62 напрямки (з них 39 у Європі) не мали обмежень, пов'язаних із COVID-19, і все більше напрямків в Азії почали послаблювати свої [1].

Згідно з даними Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО), загальне скорочення пропускної здатності міжнародного авіасполучення у 2022 році обмежиться 20-25% місць, пропонувані авіакомпаніями, порівняно з 2019 роком. Останні проблеми, такі як нестача персоналу, велика перевантаженість аеропортів, затримки та скасування рейсів, також можуть вплинути на показники міжнародного туризму. Основними ризиками, які становлять загрозу для розвитку світової індустрії туризму, є такі: війна в Україні, зростання інфляції та процентних ставок, а також побоювання щодо уповільнення економічного спаду. Міжнародний валютний фонд вказує на уповільнення світової економіки з 6,1% у 2021 році до 3,2% у 2022 році, а потім до 2,9% у 2023 році [1]. На основі досліджень можемо виділити чинники, що впливають на розвиток світового туристичного ринку: соціальний та політичний стан у країні; економічна ситуація; наявність історико-культурних пам'яток у країні; географічне розташування та кліматичні умови; асортимент туристичних послуг; інфраструктура; політика розвитку туристичної галузі в країні.

Водночас UNWTO продовжує тісно співпрацювати з Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) для моніторингу пандемії, а також виявляє нові надзвичайні ситуації у сфері охорони здоров'я та їхній потенційний вплив на подорожі.

Ринок світової туристичної індустрії також характеризується високим попитом на авіа перельоти та проживання у готелях [2,3]. Про стабільне відновлення туризму свідчить пропускна спроможність та показники діяльності готелів [4]. Рівень заповнюваності готелів у всьому світі у вересні 2022 року досяг 66,0% порівняно з 43,0% у січні 2022 року. Відповідно до регіонів розподіл за рівнем завантаженості готелів такий: Європа – 77,0%, Америка – 66,0%, Близький Схід – 63,0% та Африка – 61,0%. Якщо аналізувати туристичні субрегіони, то можемо спостерігати найвищий рівень заповнюваності готелів у Південній Середземноморській Європі (79,0%), Західній Європі (75,0%) та Океанії (70,0%).

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2022 р.)*

На теперішній час основним завданням туризму є його трансформація. Це означає, що потрібно переосмислити даний сектор як постачальника робочих місць, економічного «стовпа» та засобу для вирішення надзвичайної кліматичної ситуації. Наголос робиться на інвестиціях у стійку інфраструктуру та у людей, особливо через якісну освіту й забезпечення їх гідною роботою. Так, у Королівстві Саудівська Аравія основна увага приділяється «стійкості життя», інноваціям та розвитку молоді. Для таких країн, як Мальдівські острови, Португалія та Єгипет важливим є диверсифікація національних туристичних секторів, зокрема розвиток внутрішнього та сільського туризму, а також створення нових туристичних продуктів. З точки зору приватного сектору, який представлений глобальними корпораціями Expedia й Radisson Hotel, активна робота ведеться у напрямі забезпечення сталості розвитку. Готельний сектор забезпечує гідну роботу та кар'єрний розвиток протягом усього життя для людей у всьому світі [5]. Для туристичного сектору наразі настав час для того, щоб більше зосередитись на співпраці, а не на конкуренції, туризм повинен сприяти миру та взаєморозумінню.

Отже, експерти світового туристичного ринку засвідчують обережний оптимізм щодо прогнозного розвитку даного ринку. Складний економічний стан, включаючи постійну високу інфляцію та стрімке зростання цін на енергоносії, що погіршилось внаслідок війни, наступом Росії в Україні, може вплинути на темпи відновлення індустрії туризму до кінця 2022 року та у 2023 році. Незважаючи на зростаючі проблеми, які вказують на пом'якшення темпів відновлення, доходи від експорту туризму можуть сягнути 1,2-1,3 трильйона доларів США у 2022 році, що на 60-70% більше, ніж у 2021 році, або 70-80% від 1,8 трильйона доларів США, зафіксованих у 2019 році [2,5].

Список використаних джерел

1. International tourism consolidates strong recovery amidst growing challenges. URL : <https://www.unwto.org/news/international-tourism-consolidates-strong-recovery-admidst-growing-challenges> (дата звернення 25.11.2022)
2. Tourism recovery accelerates to reach 65% of pre-pandemic levels. URL : <https://www.unwto.org/news/tourism-recovery-accelerates-to-reach-65-of-pre-pandemic-levels> (дата звернення 25.11.2022)
3. World Tourism Barometer. Volume 20. Issue 6. November 2022. URL : https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2022-11/UNWTO_Barom22_06_November_EXCERPT.pdf?VersionId=kNOL3rNMSaYFz0XizmRo0EU8x3cVZpOk (дата звернення 25.11.2022)
4. Rethinking tourism from crisis to transformation. World Tourism Day Report 2022. URL : <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2022-09/from-crisis-to-transformation-WTD2022.pdf?VersionId=E2562wREejLJYZbb5IkplKFufBA9URdC> (дата звернення 25.11.2022)
5. Tourism transformed at UNWTO Minister's Summit. URL : <https://www.unwto.org/news/tourism-transformed-at-unwto-ministers-summit> (дата звернення 29.11.2022).